

Høring - endring av forskriftsbestemmelser i forskrift til opplæringsloven om krav til kompetanse for lærere i grunnopplæringen

Uttalelse - Norsk Lektorlag

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via: wbr@norsklektorlag.no
Innsendt av	Wenche Rasen
Innsenders e-post:	wbr@norsklektorlag.no
Innsendt dato	27.06.2019
Hvilken organisasjon?:	Norsk Lektorlag Organisasjon (Privat)
Stilling	Spesialrådgiver

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven kapittel 14 - krav til kompetanse ved tilsetting og undervisning

Avsender: Avdeling for opplæringsloven

1. INNLEDNING

Dette høringsnotatet er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Høringsnotatet inneholder forslag om å fjerne en unntaksbestemmelse i § 14-1 i forskrift til opplæringsloven (forskriften) om opplæring av voksne, samt å legge til en ny bestemmelse i forskriften § 14-10 om studiepoeng. De to forslagene er innbyrdes uavhengige, og behandles derfor separat i dette notatet. Forslagene sendes samtidig på høring av praktiske årsaker.

Høringen er åpen for alle, og de som ønsker det kan uttale seg. Forslaget sendes på høring med høringsfrist 28. juni 2019.

Vi foreslår at endringen trer i kraft ved kunngjøringen.

2. OPPLÆRING AV VOKSNE

2.1. BAKGRUNN

I Meld. St. 16 (2015 – 2016) Fra utenforskap til ny sjanse – Samordnet innsats for voksnes læring, gikk Regjeringen inn for å oppheve unntaksbestemmelsen i forskrift til opplæringsloven kapittel 14 som åpner for at det kan ansettes lærere uten formell pedagogisk kompetanse til opplæring av voksne.

2.2. GJELDENDE REGELVERK

Opplæringsloven § 10-1 lyder slik:

§ 10-1 Krav om kompetanse ved tilsetjing av undervisningspersonell

Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling i grunnskolen og i den vidaregåande skolen, skal ha relevant fagleg og pedagogisk kompetanse. Departementet gir nærmare forskrifter om krav til utdanning og praksis for den som skal tilsetjast i undervisningsstillingar på ulike årstrinn og i ulike skoleslag.

Opplæringsloven § 4A-5 første ledd lyder slik:

§ 4A-5 Kompetansekrav for undervisningspersonell

§ 10-1 med tilhøyrande forskrift gjeld tilsvarande for opplæring etter dette kapitlet. Departementet kan gi forskrifter om at ein likevel kan tilsetje personell utan formell pedagogisk kompetanse.

Paragraf 4A-5 kom inn i opplæringsloven i 2000. I Ot.prp. nr. 44 (1999 – 2000) fremgår det at «Det er i dag mange utan formell kompetanse som har lang røynsle med å undervise vaksne. Slik røynsle kan i mange tilfelle gi fullgod kompetanse. Departementet meiner at det er viktig å kunne behalde desse ressursane i kurs som er tilrettelagde for vaksne». Det fremgår også at forslaget om adgang til å tilsette personer uten formell faglig og pedagogisk kompetanse langt på vei var en gjeninnføring av ordningen fra før opplæringsloven trådte i kraft.

Paragraf 14-1 i forskrift til opplæringsloven lyder slik:

§ 14-1 Krav til pedagogisk kompetanse for tilsetjing

Alle som skal tilsetjast i undervisningsstilling, må ha pedagogisk bakgrunn i samsvar med krava i rammeplanane for lærarutdanningane med forskrifter, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2 andre ledd, eller ha tilsvarende pedagogisk kompetanse.

Til opplæring av vaksne etter opplæringslova § 4A kan det også tilsetjast personar utan formell pedagogisk kompetanse etter første ledd. Føresetnaden er at vedkommande har vesentleg erfaring med opplæring av vaksne og er eigna til undervisning av vaksne.

2.3. FORSLAG OM OPPHEVING AV UNNTAKSBESTEMMELSEN FOR OPPLÆRING AV VOKSNE

Bestemmelsen om at personer uten formell pedagogisk kompetanse kan tilsettes for opplæring av vaksne ble innført med begrunnelse i et ønske om å beholde verdifull kompetanse. Dette argumentet gjør seg ikke lenger gjeldende i like stor grad, da langt flere av de som underviser vaksne i dag har formell pedagogisk kompetanse. I stortingsmelding 16 (2015-2016) Fra utenforskap til ny sjanse signaliserte regjeringen at unntaksbestemmelsen er uheldig, fordi den kan signalisere til potensielle lærere at formell pedagogisk kompetanse ikke blir verdsatt i voksen-opplæringen på tilsvarende måte som i opplæringen for barn og unge.

Det faktum at andre ledd i forskriften § 14-1 tas ut, betyr ikke at de som i dag er tilsatt for å undervise vaksne ikke lenger anses som kvalifisert. I henhold til forskriften § 14-9 har alle som tidligere har vært kvalifisert for tilsetjing i undervisningsstilling, eller som har fått dispensasjon fra tidligere utdanningskrav, fortsatt ha gyldig kompetanse for å bli tilsatt i undervisningsstilling.

2.4. BESTEMMELSEN SLIK DEN VIL LYDE ETTER ENDRINGEN

§ 14-1 Krav til pedagogisk kompetanse for tilsetjing

Alle som skal tilsetjast i undervisningsstilling, må ha pedagogisk bakgrunn i samsvar med krava i rammeplanane for lærarutdanningane med forskrifter, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2 andre ledd, eller ha tilsvarende pedagogisk kompetanse.

Er dere enig i at bestemmelsen oppheves?

Ja

Norsk Lektorlag støtter at unntaksbestemmelsen fjernes for undervisning av vaksne. Det er like viktig at lærerne som underviser vaksne har formell pedagogisk, fagdidaktisk og faglig fordypning og kompetanse, som lærere som underviser barn og unge.

Vi støtter Kunnskapsdepartementets syn på at unntaksbestemmelsen er uheldig, fordi den kan signalisere til potensielle lærere at formell pedagogisk kompetanse ikke blir verdsatt i voksenopplæringen på tilsvarende måte som i opplæringen for barn og unge.

3. FAGLIGE KRAV FOR TILSETTING OG UNDERVISNING

3.1. BAKGRUNN

I lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) ble det i 2018 innført studiepoeng for fagskoleutdanning. I kapittel 14 i forskriften stilles det krav om et bestemt antall studiepoeng for tilsetting og undervisning. Tidligere var det bare universiteter og høyskoler som tildelte studiepoeng, og derfor ble begrepet studiepoeng ikke nærmere definert i forskrift til opplæringsloven. For å presisere at kravene om studiepoeng etter kapittel 14 i forskriften gjelder universitet- eller høyskoleutdanning, og at studiepoeng fra fagskole ikke er omfattet, foreslås det en ny bestemmelse.

3.2. GJELDENE REGELVERK

I tillegg til pedagogisk kompetanse kreves det etter forskriften kapittel 14 også faglig kompetanse. Dette er uttrykt gjennom krav om et visst antall studiepoeng fra universitet eller høyskole. Det stilles ulike krav til studiepoeng for forskjellige fag og trinn. Før ordningen med studiepoeng ble innført brukte universiteter og høyskoler benevnelse som f.eks. vekttall og årsheter. Det følger av forskriften § 14-10 at der det er fastsatt krav om et bestemt antall studiepoeng, skal tilsvarende omfang av høyere utdanning som ikke er fastsatt i studiepoeng regnes for å oppfylle kravet. Med andre ord kan personer som har høyere utdanning benevnt som for eksempel vekttall eller årsheter, eller som har utenlandsk utdanning, også oppfylle kravet om studiepoeng. Det er imidlertid klart at forskriftens krav om studiepoeng gjelder universitets- eller høyskoleutdanning, da dette var den eneste form for studiepoeng som fantes før det ble innført studiepoeng for fagskoleutdanning.

4. FORSLAG OM ENDRING AV BESTEMMELSE OM STUDIEPOENG

Det foreslåtte tillegget til forskriften § 14-10 er utelukkende en presisering av gjeldende krav, og innebærer ingen realitetsendring. Bestemmelsen medfører ikke en skjerping av kravene, men foreslås inntatt som informasjon til skoleeiere og søkere til undervisningsstillinger. For å unngå uklarheter og misforståelser om hvilken type studiepoeng som kvalifiserer for tilsetting og undervisning, er det ønskelig med en presisering i forskrifts form.

4.1. BESTEMMELSEN SLIK DEN VIL LYDE ETTER ENDRINGEN

§ 14-10 Om studiepoeng

Med studiepoeng er det meint dokumentasjon på beståtte studier frå universitet/høgskole. Der det i forskrifta er krav om eit bestemt tal med studiepoeng, skal tilsvarende omfang av utdanning frå universitet/høgskole som ikkje er fastsett i studiepoeng, reknast for å tilfredsstille kravet.

? Synes dere bestemmelsen er oppklarende og gjør det tydelig at det kreves studiepoeng fra universitet eller høyskole?

Ja

Lektorlaget har lenge jobbet for innføring av kompetansekrav for undervisning. Vi har bedt Kunnskapsdepartementet vedta en forpliktende opptappingsplan med sikte på å innføre kompetansekrav for undervisning for alle fag, på alle trinn, i grunnopplæringen.

Fagskoleopplæring er høyere yrkesfaglig utdanning, men er ikke plassert på nivå med annen høyere utdanning i kvalifikasjonsrammeverket. Det følger dermed at Lektorlaget støtter at studiepoeng fra fagskole ikke skal regnes som relevante for undervisning i skolen.

Vennlig hilsen

Bente Barton Dahlberg
divisjonsdirektør

Hilde Austad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.